

Villreinnemnda for Hardangerviddaområdet

Til:

Hardangervidda villreinutval
Sentrum 16
3630 Rødberg
sel@noreuvdal.no

Vår dato: 30.04.2024

Vår referanse: 2024/669

Deres referanse:

Fellingskvote for Hardangervidda villreinområde 2024

Det vises til brev fra Hardangervidda villreinutval 24.04.2024 med forslag til kvote for Hardangervidda villreinområde 2024. Villreinnemnda behandlet fellingskvote for 2024 i møte 25.04.2024, sak 31/24, og gjorde følgende vedtak:

Villreinnemnda for Hardangerviddaområdet vedtar en fellingskvote for Hardangervidda villreinområde for 2024 på 3500 voksen bukk, med korttypen «voksen bukk 2,5 år og eldre».

Villreinnemnda legger til grunn følgende ekstraordinære tiltak for gjennomføring av jakta 2024:

- ***Villreinnemnda pålegger rapportering om felte dyr med hjemmel i hjorteviltforskriften § 32. Det skal leveres kjever for felte dyr, og hjerneprøve og lymfeknuteprøve for alle voksne dyr. Alle dyr skal veies nøyaktig. Slaktevekt er dyrets vekt uten innvoller, skinn, hode, blod og leggbein. Skuddskadet kjøtt regnes med. Opplysninger om felte dyr skal føres i Hjorteviltregisteret / Sett og skutt.***
- ***Villreinnemnda støtter villreinutvalgets ønske om jakttid fra og med 20. august til og med 22. september. Villreinnemnda ber Miljødirektoratet om å utarbeide en forskrift som setter jakttiden til dette tidsrommet for 2024. Dersom Miljødirektoratet ikke imøtekommer dette, vil villreinnemnda sterkt oppfordre alle vald om likevel å praktisere jakttid fra og med 20. august til og med 22. september.***
- ***Dyreposisjoner gjøres tilgjengelig for jegerne med 3 dagers forsinkelse.***
- ***Det anbefales videreføring av dispensasjon fra skriftlige fellesjaktavtaler iht. hjorteviltforskriften § 31 for å kunne overføre kort mellom vald. Det er tilstrekkelig med muntlige avtaler.***
- ***Fredningssoner som er etablert og prøvd ut anbefales videreført. Vi anbefaler rettighetshavere å prøve ut nye fredningssoner under jakta for å øke villreinens arealbruk.***

Saksdokumenter

1. Anbefaling villreinkvote, jakttid og tiltak Hardangervidda 2024
2. Høring på forslag til kvote og tiltak 2024
3. Notat fra Veterinærinstituttet – Prøveuttak jakta 2024 og sannsynlig forekomst CWD

Saken

Hardangervidda villreinutval foreslår kvote for jakta i 2024. Utvalget behandlet endelig kvoteforslag i møte 22. april, etter at forslag til fellingskvote og tiltak for jakta var ute til høring blant villreinvalidene. Kvoteforslaget var også presentert og diskutert på vårmøte for Hardangervidda på Lampeland hotell 12.-13. april 2024. Villreinnemnda hadde kvoteforslag til foreløpig behandling i møte 12. april, og

Villreinnemnda for Hardangerviddaområdet

Adresse: Møsvannsveien 1149, 3660 Rjukan

E-post: hardangerviddaområdet@statsforvalteren.no / Tlf.: 32 26 66 13

Villreinnemnda for Hardangerviddaområdet

diskuterte også i møte med Hardangervidda villreinutval samme dag.

Kvote, korttyper og tiltak på høring til villreinvaldene

«Kvoteforslaget er utarbeidet innenfor rammene av godkjent bestandsplan, ny bestandsvurdering og mottatte signaler fra villreinnemnda og Regjeringen mht. fokus på uttak av voksen bukk. Villreinutvalet forventer at kalvetilveksten i 2024 vil bli lavere enn vedtatt bestandsmål. For å kunne nå ønsket kalvetilvekst i 2025 anbefales det ikke uttak av simle, ungdyr og kalv i 2024.

Det anbefales følgende kvote, korttyper og tiltak:

- Total kvote på 4.000 dyr
- Hele kvoten tildeles med korttypen «voksen bukk 2,5 år og eldre».
- Jakttid fra og med 20. august til og med 22. september.
- Dyreposisjoner gjøres tilgjengelig med 3 dagers forsinkelse.
- Videreføre ordningen der det dispenseres fra kravet til skriftlige fellesjaktavtaler, jf. hjorteviltforskriften § 31.
- Videreføre fungerende fredningssoner og vurder nye fredningssoner i andre områder.

Det forutsettes at jegerne leverer prøve av hjerne og lymfeknuter fra alle felte dyr eldre enn kalv, samt registrerer opplysninger om alle felte dyr på www.hjorteviltregisteret.no eller appen settogskutt.»

Basert på høringsinnspill fra valdene og diskusjon i vårmøtet, har villreinutvalget endret sin anbefaling om fellingskvote sett i forhold til høringsforslaget. Kvoteforslag ble justert ned med 500 dyr.

Endelig kvoteforslag fra Hardangervidda villreinutval

«Kvoteforslaget er utarbeidet innenfor rammene av godkjent bestandsplan, ny bestandsvurdering og mottatte signaler fra villreinnemnda og Regjeringen mht. fokus på uttak av voksen bukk. Villreinutvalet forventer at kalvetilveksten i 2024 vil bli lavere enn vedtatt bestandsmål. For å kunne nå ønsket kalvetilvekst i 2025 anbefales det ikke uttak av simle, ungdyr og kalv i 2024.

Det anbefales følgende kvote, korttyper og tiltak:

- Total kvote på 3.500 dyr.
- Hele kvoten tildeles med korttypen «voksen bukk 2,5 år og eldre».
- Jakttid fra og med 20. august til og med 22. september.
- Dyreposisjoner gjøres tilgjengelig med 3 dagers forsinkelse for alle.
- Videreføre ordningen der det dispenseres fra kravet til skriftlige fellesjaktavtaler, jf. [hjorteviltforskriften § 31](#).
- Videreføre fungerende fredningssoner og vurder nye fredningssoner i andre områder.

Det forutsettes at jegerne leverer prøve av hjerne og lymfeknuter fra alle felte dyr eldre enn kalv, samt registrerer opplysninger om alle felte dyr på www.hjorteviltregisteret.no eller appen settogskutt.»

Notat fra Veterinærinstituttet - Prøveuttak jakta 2024 og sannsynlig forekomst CWD

Hardangervidda villreinutval bestilte en tilbakemelding fra Veterinærinstituttet om hva ulike prøveuttaksstrategier kan gi av informasjon om sannsynlig forekomst av skrantesyke. Notat fra Veterinærinstituttet er vedlagt.

Veterinærinstituttet beregnet sannsynlig forekomst av skrantesyke ved tre ulike scenarioer med prøveuttak fra jakta. De tre alternativene var:

- Skrantesykeprøver fra 400 voksne bukker, hvor alle er negative
- Skrantesykeprøver fra 300 voksne bukker og 400 voksne simler, hvor alle er negative.

Villreinnemnda for Hardangerviddaområdet

Adresse: Møsvannsveien 1149, 3660 Rjukan

E-post: hardangerviddaområdet@statsforvalteren.no / Tlf.: 32 26 66 13

Villreinnemnda for Hardangerviddaområdet

- Skrantesykeprøver fra 300 voksne bukker og 400 voksne simler, hvor én simleprøve er positiv.

Resultatet viste at uttak av både bukk og simler vil gi oss omtrent samme informasjon om forekomst av CWD som ren bukkejakt, hvis alle prøver er negative. Veterinærinstituttet beregnet scenarioene i to omganger, både med Hardangervidda villreinutval sitt bestandsestimat og sitt eget basert på bestandsmodell av tidligere tellinger. Begge bestandsestimat fikk omtrentlig samme resultat. Det er først når man finner en positiv simleprøve at vi kan få en annen kunnskap om forekomst av skrantesyke. Vi omtaler dette nærmere i vurderingen.

Vurdering

Gjeldende forvaltningsmål for Hardangervidda villreinområde

Gjeldende mål i håndtering av skrantesyke er å begrense, og om mulig utrydde sykdommen.

Nåværende bestandsplan for Hardangervidda ble vedtatt i fjor og håndtering av skrantesyke er vektlagt i planen. Planen tar sikte på å få en årlig kalvetilvekst på 1500, innenfor intervallet 1400-1700 kalv. Kalvetilveksten ligger for tiden under målet. Bestandsplanen har også et mål om at andel voksen bukk 2,5 år og eldre skal være mindre enn 15% etter jakt. Gjennomsnittsalderen på voksen bukk skal holdes så lav som mulig.

Avgjørelse om å vedta ren bukkejakt

Vi bruker Veterinærinstituttets notat i vurderingen om det kun skal skytes bukk eller også simler. Hvis alle prøver er negative, så gir ren bukkejakt (alternativ 1) eller simle- og bukkejakt (alternativ 2) ingen forskjell i kunnskap om skrantesyke. Det er først når man finner en positiv simleprøve (alternativ 3) at vi får en annen kunnskap om forekomsten av skrantesyke. Ved et eventuelt simleuttak vil man derfor være *helt* avhengig av å finne en smitta simle, for at uttaket skal ha noen betydning kunnskapsmessig. Det er vurdert mer sannsynlig at bukker smittes enn simler. Uttak av bukk avdekker derfor bedre forekomst av skrantesyke. Når vi også trenger flest mulig simler for å øke kalvetilveksten, så vurderer villreinnemnda at ren bukkejakt er mest forenlig med bestandsplanen. Risikoen ved å skyte simler er at man tar ut en betydelig del av simlesegmentet uten å ha fått noe økt kunnskap om skrantesyke. Da sitter man igjen med en mindre produktiv bestand, og kalvetilveksten kan bli enda dårligere. Et simleuttak går derfor imot bestandsplanen, og mål om å bedre kalvetilvekst. Ulempen med å ikke skyte simler er at vi ikke kan vite med sikkerhet at simlesegmentet er friskt.

Dialog med øvre myndigheter

Villreinutvalg og villreinnemnd har forsøkt å diskutere videre håndtering av skrantesyke på Hardangervidda med øvre myndigheter. Vi har fått noe begrenset respons og savner mer dialog. Villreinnemnda har ikke mottatt noen signaler fra myndigheter med konkrete ønsker om jaktuttak. Vi har dermed begrenset med føringer å forholde oss til, utenom bestandsplanen.

Tallgrunnlag for kvoten

Under kalvetelling 2023 ble det fotografert 3700 dyr og av disse var 852 kalv, 2202 simle/ungdyr og 646 voksen bukk. Det ble meldt noe vanskelige forhold under tellingen og trolig ble en flokk med to GPS-merkede simler ikke funnet, og flere GPS-merkede bukker/bukkeflokker ble ikke fotografert. Tallene fra kalvetellinga gir oss en kalvetilvekst på 39 kalv/100su. Dette er det laveste som er registrert på Hardangervidda de siste åtte år. Villreinutvalget skriver at resultat fra fotograferte flokker vinteren 2023 og kalvetellingens samsvarer, noe som indikerer at det er lite trolig med flere enn 1000 kalv ved jaktstart i 2023. Denne kalvetilveksten er vesentlig lavere enn mål i bestandsplanen.

Ved strukturtelling etter jakta 2023 ble det funnet 8,2% bukk 3,5 år og eldre - 7,9% bukk 2,5 år og eldre - og 8,6% bukk 1,5 år. Med en bestand på 3500 dyr+ før kalving 2024 forventes det at vi har ca. 900 bukk

Villreinnemnda for Hardangerviddaområdet

Adresse: Møsvannsveien 1149, 3660 Rjukan

E-post: hardangerviddaområdet@statsforvalteren.no / Tlf.: 32 26 66 13

Villreinnemnda for Hardangerviddaområdet

2,5 år og eldre ved jaktstart 2024.

Ved kvoteforslag tar Hardangervidda villreinutval utgangspunkt i en bestandsstørrelse på 3500(+) dyr før kalving, kalvetilvekst på ca. 1000 kalv og ca. 900 bukk 2,5 år og eldre.

Vurdering av punkter i kvoteforslag

Hardangervidda villreinutval anbefaler en kvote på 3500 dyr som tildeles med korttypen «voksen bukk 2,5 år og eldre». Bukkeuttak er forenlig med mål om å begrense, og om mulig utrydde skrantesyke, og mål om å øke kalvetilvekst. Med estimert bukkestørrelse og de krevende jaktforholdene på Hardangervidda, så støtter vi kvotestørrelse.

Jakttid for villrein er etter jakttidsforskriften fram til 30.09. Dersom jakta skal stanses 22.09, må det enten skje ved frivillighet blant rettighetshaverne ved at de kun selger jaktrett fram til 22.09. Alternativt må Miljødirektoratet gjennomføre en endring i den nasjonale forskriften og vedta at jakt på Hardangervidda avsluttes 22.09.

Villreinutvalget foreslår at dyreposisjoner gjøres tilgjengelig med tre dagers forsinkelse for alle. I 2022 var GPS-posisjoner tilgjengelig hver jaktdag med siste oppdatering kl. 23:00 kvelden i forveien, altså kun åtte timer forsinkelse. Da hadde jegerne svært god oversikt på hvor flokkene var hver morgen. Det resulterte i at flokkene med merka dyr fikk lite ro, mens flokker uten merka dyr i langt større grad gikk under radaren fordi oppmerksomheten ble rettet mot dyreposisjonene. En forsinkelse tre dager vil gi dyrene mulighet til å forflytte seg noe uten å ha jegere etter seg hele tiden.

Villreinnemnda støtter videreføring av ordningen der det dispenseres fra kravet til skriftlige fellesjaktavtaler, jf. hjorteviltforskriften § 31, og videreføring av fungerende fredningssoner og vurdering nye fredningssoner i andre områder.

Tiltak for å forbedre datainnsamling

Det er et behov for å bedre datainnsamlingen fra jakta på Hardangervidda. Det er et problem at ikke alle nødvendige prøver leveres, og at informasjon om felte dyr ikke føres inn i Hjorteviltregisteret eller Sett og skutt. Opplysningene er viktige til bruk i forvaltningen. Villreinnemnda ønsker derfor, sammen med kvotevedtaket, å gi et formelt pålegg om rapportering av opplysninger. Pålegget er hjemlet i hjorteviltforskriften § 32.

Vurdering av kvotevedtak i henhold til hjorteviltforskriften og naturmangfoldloven

Omsøkte fellingskvote vurderes å være forsvarlig ut fra tidligere års fellinger, og villreinnemnda støtter forslaget. Tildelingen vurderes å være i tråd med §§ 28 og 29 i hjorteviltforskriften.

Naturmangfoldlovens (NML) §§ 8 – 12 skal legges til grunn ved utøving av offentlig myndighet, og vurderingene skal framgå av beslutningen. Kunnskapen om villreinen på Hardangervidda har med tiden blitt veldig god. Villreinnemnda anser at kravet til kunnskapsgrunnlag er tilstrekkelig ivaretatt, jf. NML § 8.

Føre-var-prinsippet i NML § 9 anses som mindre relevant da det er god kunnskap om villreinen på Hardangervidda. NML § 10 om økosystem-tilnærming og samlet belastning, § 11 (kostnader ved miljøforringelse) og § 12 (miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder) er vurdert som mindre relevante, eller dekkes av forskrift om utøvelse av jakt, felling og fangst.

Villreinnemnda for Hardangerviddaområdet

Adresse: Møsvannsveien 1149, 3660 Rjukan

E-post: hardangerviddaområdet@statsforvalteren.no / Tlf.: 32 26 66 13

Villreinnemnda for Hardangerviddaområdet

Konklusjon

Forslag til fellingskvote fra Hardangervidda villreinutval, med 3500 voksen bukk med korttypen «voksen bukk 2,5 år og eldre», synes å være hensiktsmessig i lys av godkjent bestandsplan og målet om å bekjempe og om mulig utrydde CWD.

Det er viktig at det settes inn gode ekstraordinære tiltak for å øke fellingen under jakta 2024. Nytt fra i år er at villreinnemnda pålegger innsamling av opplysninger om felte dyr.

Forslag til vedtak

Villreinnemnda for Hardangerviddaområdet vedtar en fellingskvote for Hardangervidda villreinområde for 2024 på 3500 voksen bukk, med korttypen «voksen bukk 2,5 år og eldre».

Villreinnemnda legger til grunn følgende ekstraordinære tiltak for gjennomføring av jakta 2024:

- Villreinnemnda pålegger rapportering om felte dyr med hjemmel i hjorteviltforskriften § 32. Det skal leveres kjever for felte dyr, og hjerneprøve og lymfeknuteprøve for alle voksne dyr. Alle dyr skal veies nøyaktig. Slaktevekt er dyrets vekt uten innvoller, skinn, hode, blod og leggbein. Skuddskadet kjøtt regnes med. Opplysninger om felte dyr skal føres i Hjorteviltregisteret / Sett og skutt.
- Villreinnemnda støtter villreinutvalgets ønske om jakttid fra og med 20. august til og med 22. september. Villreinnemnda ber Miljødirektoratet om å utarbeide en forskrift som setter jakttiden til dette tidsrommet for 2024. Dersom Miljødirektoratet ikke imøtekommer dette, vil villreinnemnda sterkt oppfordre alle vald om likevel å praktisere jakttid fra og med 20. august til og med 22. september.
- Dyreposisjoner gjøres tilgjengelig for jegerne med 3 dagers forsinkelse.
- Det anbefales videreføring av dispensasjon fra skriftlige fellesjaktavtaler iht. hjorteviltforskriften § 31 for å kunne overføre kort mellom vald. Det er tilstrekkelig med muntlige avtaler.
- Fredningssoner som er etablert og prøvd ut anbefales videreført. Vi anbefaler rettighetshavere å prøve ut nye fredningssoner under jakta for å øke villreinens arealbruk.

Behandling i villreinnemnda

Nemnda vedtok enstemmig forslag til vedtak.

Klage

Parter i saken og andre med rettslig klageinteresse kan klage på vedtaket innen tre uker fra vedtaket er mottatt. Klagen kan sendes skriftlig til Villreinnemnda for Hardangerviddaområdet, men stiles til Miljødirektoratet, Postboks 5672 Torgarden, 7485 Trondheim. Det må gå tydelig fram at du klager, hva du klager over, hvilken endring du krever og begrunnelse for klagen.

Med hilsen

Samson Hamre (s)
Leder

Hilde Mari Omlid
Sekretær

Villreinnemnda for Hardangerviddaområdet

Kopi:

Statsforvalteren i Oslo og Viken
Miljødirektoratet

Vedlegg:

Notat fra Veterinærinstituttet – Prøveuttak jakta 2024 og sannsynlig forekomst CWD